

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Fivoor
T.a.v. de Raad van Bestuur
Diergaardesingel 69 A
3014 AE ROTTERDAM

**Inspectie Justitie en
Veiligheid**

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.inspectie-jenv.nl

IJenV kenmerk
2757289

IGJ kenmerk
V0213263

Datum 2 december 2019
Onderwerp Terugkoppeling follow up in het kader van verbeterplan 'Gezond wantrouwen, gezond vertrouwen'

Bij beantwoording de datum en ons kenmerk vermelden. Wilt u slechts één zaak in uw brief behandelen.

Geachte heer Masthoff,

De Inspectie Justitie en Veiligheid (Inspectie JenV) en de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) hebben het afgelopen jaar onderzoek gedaan naar het detentieverloop van Michael P. De minister voor Rechtsbescherming heeft de uitkomsten van dit onderzoek op 28 maart 2019 aan de Tweede Kamer aangeboden. De IGJ heeft, tegelijkertijd met dit rapport, een (vertrouwelijk) rapport opgesteld dat specifiek gaat over de zorgverlening aan Michael P. op de forensische psychiatrische afdeling (FPA) Utrecht (destijds FPA Roosenburg) en het Penitentiair Psychiatrisch Centrum (PPC) Vught. Daarin heeft de IGJ ook aanbevelingen voor beide instellingen en het forensisch zorgveld opgenomen.

Op basis van deze aanbevelingen en de eigen bevindingen van Fivoor naar aanleiding van de ernstige recidive van Michael P., heeft Fivoor het verbeterplan 'Gezond wantrouwen, gezond vertrouwen' opgesteld. De inspecties hebben zich, mede op verzoek van de minister voor Rechtsbescherming, de afgelopen periode laten informeren over dit verbeterplan, diverse aanvullende documenten bestudeerd en de implementatie van het verbeterplan getoetst door met medewerkers en patiënten te spreken en dossiers in te zien. Tevens heeft de Inspectie JenV zich laten informeren over de relatie tussen Fivoor en de lokale veiligheidsdriehoek van de gemeente Zeist.

Bevindingen

Presentatie 23 mei 2019 en bezoek 3 juni 2019

Op 23 mei 2019 heeft Fivoor aan de IGJ haar verbeterplan gepresenteerd. De Inspectie JenV heeft op 3 juni jl. een bezoek gebracht aan Fivoor en ook de Inspectie JenV liet zich toen informeren over de laatste ontwikkelingen binnen FPA Utrecht. De inspecties hebben daarna het verbeterplan 'Gezond wantrouwen, gezond vertrouwen' en de documenten 'Primair procesbeschrijving FPA Utrecht', 'Verlofbeleid OFZ¹ Fivoor' en 'OFZ Multidisciplinair werken en overlegvormen' en 'Resultaten omgang en verslavingsgedrag' ontvangen.

¹ OFZ staat voor 'overige forensische zorg'.

Gesprek 24 juni 2019

Op 24 juni 2019 hebben de inspecties een gesprek gevoerd met Fivoor en de PPC Vught over het verzoek uit het vertrouwelijke rapport van de IGJ aan beide instellingen om de geleerde lessen en verbetermaatregelen te delen met andere forensische zorgaanbieders. Bij dit gesprek was ook een vertegenwoordiging van het Expertisecentrum Forensische Psychiatrie (EFP) aanwezig. Zowel Fivoor als PPC Vught hebben in dat gesprek geschetst hoe zij bezig zijn met het verder brengen van de 'lessons learned'. Tevens hebben de beide instellingen zich bereid verklaard te zullen deelnemen aan een themabijeenkomst voor en door het forensisch zorgveld en in te zullen gaan op het incident en de gevolgen ervan. Deze themabijeenkomst heeft op 26 september 2019 plaatsgevonden.

**Inspectie Justitie en
Veiligheid**

Datum
2 december 2019

IJenV kenmerk
2757289

IGJ kenmerk
V0213263

Onaangekondigd bezoek 10 juli 2019

De inspecties hebben op 10 juli 2019 een onaangekondigd bezoek gebracht aan FPA Utrecht. Het bezoek startte met een gesprek met een manager van de FPA en een teammanager. De inspecties hebben vervolgens op alle afdelingen individuele gesprekken gevoerd. Op de afdelingen van zowel de twee zorglijnen Supportief en Sociaal Therapeutisch als op de Forensisch High Intensive Care (FHIC) zijn minimaal een vaste medewerker, een flexwerker en zo mogelijk een patiënt gesproken. Daarnaast hebben de inspecties met twee behandelaren gesproken. De inspecties hebben de focus van de gesprekken op de implementatie van het verlofbeleid gelegd, waarbij ook de andere thema's uit het verbeterplan 'Gezond wantrouwen, gezond vertrouwen' in beeld zijn gekomen.

Blijkens de gevoerde gesprekken werkt FPA Utrecht met grote inzet aan de uitvoering van het verbeterplan. Zo is het nieuwe verlofbeleid bekend onder de medewerkers en wordt het in de praktijk gebracht. Door te werken volgens de RNR-principes² zoals die in het RNR-model staan beschreven ervaren de gesprekspartners ook een toename van de forensische scherpste. Wel werd het verlofbeleid door de gesprekspartners op onderdelen nog als onduidelijk ervaren. Tevens bleek dat het beleid nog niet overal op dezelfde wijze tot uitvoer kwam. Ook constateerden de inspecties enkele onduidelijkheden in de interpretatie van terminologieën en in het onderscheid welke vrijheden tot welke verloffase behoren.

Op het moment van het inspectiebezoek was net bekend geworden dat de open afdeling van FPA Utrecht met ingang van 29 juli jl. voor de rest van 2019 zou sluiten. Hiermee speelde FPA Utrecht in op de personele krapte. De patiënten die op de open afdeling verbleven, zijn naar een afdeling in hetzelfde gebouw als de gesloten/besloten afdelingen van FPA Utrecht verhuisd. De patiënten behouden dezelfde vrijheden als op hun open afdeling. Hierbij is aandacht voor zowel de continuïteit van de ingezette behandeling en resocialisatie, als het behoud van het open behandelklimaat.

De inspecties hebben na het bezoek van 10 juli desgevraagd het document 'Personeelsgegevens FPA Utrecht', toegestuurd gekregen van Fivoor waarin een beschrijving van en een prognose voor het aantal benodigde diensten binnen FPA Utrecht en het aantal uren in te zetten vast personeel en personeel niet in loondienst zijn opgenomen. Duidelijk wordt dat FPA Utrecht ernaar streeft om zo min mogelijk medewerkers in te roosteren die niet in vaste dienst zijn. Indien dit toch noodzakelijk is, werkt FPA Utrecht vooral met 'bekende gezichten'.

² Risk-Need-Responsivity (RNR)-model, Andrews & Bonta, 2010.

Dossieronderzoek 29 augustus 2019

Op 29 augustus 2019 heeft de IGJ³ een aangekondigd bezoek gebracht aan FPA Utrecht. De IGJ heeft zeven willekeurige dossiers ingezien van patiënten van de zorglijnen Supportief en Sociaal Therapeutisch en daarbij gesproken met twee psychiaters en een psycholoog. Op die manier heeft de IGJ getoetst in hoeverre de maatregelen uit het verbeterplan op de thema's plaatsingsproces, risicotaxatie & diagnostiek, multidisciplinair samenwerken, verslavingsbehandeling, verloftoekenning en forensische scherpte zijn geborgd en in de zorg en beveiliging hun neerslag vinden.

In de onderzochte dossiers heeft de IGJ gezien dat:

- De multidisciplinaire afwegingen over de acceptatie van de patiënt, het diagnostisch oordeel, de risicotaxaties en de delictanalyse zijn opgenomen;
- Deze laatste drie de basis vormen voor het behandelplan en de evaluatie ervan;
- De uitkomsten van de gestructureerde risicotaxatie betrokken worden in de afwegingen over verloftoekenning;
- De verlofaanvragen met behulp van een (nieuw) standaardformat en multidisciplinair tot stand komen;
- Toestemming van de externe toezichthouder, bijvoorbeeld de reclassering, voor zover van toepassing zichtbaar is;
- Controles voorafgaand, tijdens of na verlof zichtbaar zijn;
- Het indexdelict met samenhangend gedragspatroon aan de orde is in de delictanalyse en bij de risicotaxatie. Op die manier speelt het indexdelict een rol bij de multidisciplinaire behandel- en verlofbewegingen;
- Kan worden afgeleid bij welke regiebehandelaar de behandelverantwoordelijkheid is belegd en welke professionals er verder bij de behandeling betrokken zijn.

De IGJ heeft bij de dossierinzage geconstateerd dat het niet altijd duidelijk is waar bepaalde informatie in het elektronisch patiëntendossier User wordt weggezet. Medewerkers gaven aan – ondanks de gevolgde opleidingen – dat nadere afspraken ten behoeve van eenduidige registratie van meerwaarde kunnen zijn.

Gesprek lokale veiligheidsdriehoek 13 september 2019

De Inspectie JenV heeft op 13 september 2019 met de leden van de lokale veiligheidsdriehoek, te weten de burgemeester van de gemeente Zeist, de gebiedsofficier van het Openbaar Ministerie en de teamchef van de politie Midden-Nederland, gesproken over de relatie met FPA Utrecht. Ook hebben de inspecties deze relatie besproken met het bestuur van Fivoor. Uit deze gesprekken blijkt dat, ondanks wederzijdse initiatieven, de relatie nog niet op het niveau is zoals beiden graag zouden zien.

Bestuurlijk gesprek 17 september 2019

Op 17 september 2019 hebben de inspecties gesproken met de bestuurder en een manager van Fivoor en onder meer hun bevindingen van de bezoeken van 10 juli en 29 augustus teruggekoppeld. Tevens is gesproken over de stand van zaken van de implementatie van het verbeterplan, de relatie tussen FPA Utrecht en de

³ Alleen de IGJ heeft van FPA Utrecht inzage gekregen in de patiëntendossiers.

omgeving en het delen van geleerde lessen met andere forensische zorgaanbieders.

**Inspectie Justitie en
Veiligheid**

Dit gesprek bevestigt de ontwikkeling die FPA Utrecht doormaakt zoals werd geconstateerd in de eerdere bezoeken en tijdens het dossieronderzoek. Fivoor heeft de geconstateerde onduidelijkheden in het nieuwe verloffbeleid aangepast en stuurt op de uniforme uitvoering ervan. Het nieuwe verloffbeleid is geborgd in het kwaliteitsmanagementsysteem, er worden audits uitgevoerd op de kwaliteit van de dossievoering. Tegelijk blijft het voor de FPA een uitdaging om kwalitatief goed personeel te werven en personeel te behouden dat zich kan vereenzelvigen met de zorgverlening binnen de strakkere forensische kaders.

Datum
2 december 2019

IJenV kenmerk
2757289

IGJ kenmerk
V0213263

Conclusie

De inspecties concluderen op basis van de gevoerde gesprekken, het ontvangen verbeterplan en de overige documentatie dat FPA Utrecht hard werkt aan de thema's uit haar verbeterplan. Het dossieronderzoek bevestigt dat de FPA in positieve zin een kwaliteitsslag heeft gemaakt. De eigen audits van Fivoor zijn hierin ondersteunend. De inspecties benadrukken de noodzaak om die kwalitatieve (forensische) scherpte in de dossier- en besluitvorming steeds onder de aandacht van de medewerkers te houden en nieuwe medewerkers hier direct in mee te nemen.

Voorts laat FPA Utrecht zien zicht te hebben op de personeelsbezetting en toont de FPA hierin voldoende daadkracht wanneer de bezetting kritiek dreigt te worden. Daarbij heeft FPA Utrecht de nodige aandacht voor de bestaande verschillen in behandelklimaat die voor de patiënten gelden.

Fivoor heeft zich verder voldoende ingespannen om de eigen geleerde lessen te delen met het forensisch zorgveld, samen met PPC Vught. Daar komt bij dat Fivoor actief betrokken is bij de implementatie van de maatregelen forensische zorg die door de minister voor Rechtsbescherming in samenwerking met het forensisch zorgveld zijn genomen⁴.

De inspecties gaan ervan uit dat Fivoor, gegeven de borging van de verbetermaatregelen, voortgaat op de ingeslagen weg en zo blijft werken aan verbetering van de kwaliteit en veiligheid van zorgverlening.

Ook de relatie met de omgeving zal de blijvende aandacht van Fivoor vragen, zoals ook in eerdere brieven is aangegeven. De Inspectie JenV beveelt met klem aan te blijven werken aan de relatie met de driehoek, aangezien deze naar het oordeel van beide partijen nog niet op het gewenste niveau is.

De inspecties zullen de ontwikkeling van FPA Utrecht – onder andere de implementatie en uitvoering van het verloffbeleid – blijven volgen via het reguliere toezicht. De inspecties zullen dat doen in het licht van actuele ontwikkelingen in het forensisch zorgveld.

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2019/05/29/bijlage-overzicht-maatregelen-en-moties-toezeggingen>

Een afschrift van deze brief stuur ik naar Dienst Justitiële Inrichtingen, de burgemeester van de gemeente Zeist, de minister voor Rechtsbescherming en de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Inspectie Justitie en Veiligheid

Ik vertrouw erop u op deze wijze voldoende te hebben geïnformeerd.

Datum
2 december 2019

Hoogachtend,
Mede namens de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd,

IJenV kenmerk
2757289

IGJ kenmerk
V0213263

J.G. Bos
Inspecteur-generaal Inspectie Justitie en Veiligheid